

NYT OM MILJØ & UDVIKLING

Juni 2013 • Nr. 87

92-gruppen – Forum for Bæredygtig Udvikling er et samarbejde mellem 23 danske miljø- og udviklingsorganisationer.

92-gruppen arbejder for fremme af en bæredygtig udvikling i verden.

Jürgen Freund / WWF

Indhold

EU skal tilbage som klimaleder med ambitiøse mål for 2030	2	REDD skal bevare skov på holistisk vis – Danmark bør gå forrest	7
Lad ny olie og gas blive i undergrunden....	2	FN klimateknologicenter på dansk jord - et godt værtskab ønskes	8
Fodslæbende klimaforhandlinger – Danmark må skubbe EU frem	3	Bæredygtig ungdom.....	9
Nu er det EU, der skal stoppe madbenzin..	4	Arrangementer	10
EU kaster lys på kulsort branche	5		
Rapport fra FN's højniveaupanel om Post-2015 – ikke dybdegående nok	6		
Kvinderettigheder og ligestilling på klimadagsordenen i Bonn	6		

EU skal tilbage som klimaleder med ambitiøse mål for 2030

Af Hanne Jersild, WWF Verdensnaturfonden

EU står ved en vigtig skillevej, når de europæiske lande i det kommende års tid skal nå til enighed om, hvordan en klima- og energipakke for tiden frem til 2030 skal se ud.

Den økonomiske krise har lagt en dæmper på lysten i mange europæiske lande til at prioritere klimaindsatsen. Derfor vil diskussionen om nye klima- og energimål i 2030 sandsynligvis også blive vanskelig at drible i mål.

Men den vil også åbne for nye muligheder, der kan bringe EU tilbage som global leder i den grønne omstilling og kampen mod klimaforandringerne.

“[..] en ny 2030-pakke bør omfatte tre bindende mål – et for drivhusgas-reduktion, et for vedvarende energi og et for reduktion af energiforbruget.”

Danmark har en vigtig rolle at spille som et af de lande, der presser på for at trække EU i ambitiøs og handlingsorienteret retning. Der er behov for at skabe en større forståelse blandt de øvrige medlemsstater for nødvendigheden af en stærk klimaindsats, og for at grøn omstilling og konkurrenceevne er hinandens forudsætninger - ikke hinandens modsætninger.

De grønne organisationer mener alle, at en ny 2030-pakke bør omfatte tre bindende mål – et for drivhusgasreduktion, et for vedvarende energi og et for reduktion af energiforbruget.

Erfaringerne viser, at det vil være en yderst risikabel strategi udelukkende at fastsætte et reduktionsmål, og at det i langt højere grad har været VE-målet for 2020, der har drevet EU's reduktion af drivhusgasser.

“[..] den grønne omstilling vil styrke den europæiske handelsbalance, økonomi og forsyningssikkerhed ved at reducere afhængigheden af importerede fossile brændsler.”

Ved at sætte en ambitiøs ramme for klima- og energipolitikkerne frem mod 2030 vil EU både bidrage til at skubbe den globale klimapolitik fremad og styrke mulighederne for at fastholde europæiske styrkepositioner inden for grøn energiteknologi. Men nok så vigtigt, vil den grønne omstilling styrke den europæiske handelsbalance, økonomi og forsyningssikkerhed ved at reducere afhængigheden af importerede fossile brændsler. I 2011 importerede EU fossil energi for i alt for ca. 573 mia. Euro, og denne import er langt den største kilde til det aktuelle underskud på EU's handelsbalance.

Kommissionen har netop sat gang i 2030-processen med en grøn bog, som landene og aktørerne har mulighed for at forholde sig til indtil den 2. juli. Derefter vil Kommissionen udarbejde et konkret forslag, som bl.a. vil blive diskuteret af Det Europæiske Råd i marts 2014.

Lad ny olie og gas blive i undergrunden

Af Tarjei Haaland, klima- og energimedarbejder i Greenpeace

Regeringen har sidste år sendt et udkast om strategisk miljøvurdering af udbud til efterforskning af olie og gas, samt

tilladelser til CO2-injektion i eksisterende oliefelter (EOR) i den vestligste del af Nordsøen i høring.

Det er et forspil til 7. udbudsrunde, som det var planen at igangsætte i foråret 2013. Der er imidlertid indkommet over 700 hørings-svar primært fra Tyskland med kritiske indvendinger, som har udskudt starten på 7. udbudsrunde til efter sommerferien.

I et af de få danske høringssvar har Greenpeace anført som grundlæggende holdning, at regeringen af klima- og energimæssige grunde helt skal afstå fra at give nye tilladelser til efterforskning og produktion af olie/gas og til injektion af CO₂ i eksisterende danske oliefelter i Nordsøen (svarende til forslagets ”0-alternativ”).

“Det bør være rige industrilande som Danmark, som nu skal holde igen og lade ny olie og gas forblive i undergrunden.”

Danmark har på linje med andre lande tilsluttet sig målet om, at stigningen i den globale middeltemperatur skal holdes under 2 grader i.f.t. præindustrielt niveau.

Hvis det mål skal kunne opfyldes med rimelig sandsynlighed, så indebærer det, at verden indtil 2050 kun kan tillade sig at afbrænde ca. ¼ af de samlede påviste reserver af kul, olie og naturgas - herunder kun godt halvdelen af reserverne af olie og naturgas. Derfor skal ikke alene halvdelen af de allerede påviste reserver af olie og gas forblive i undergrunden. Men enhver efterforskning for at finde ny olie og gas vil forøge reserver, som vi ikke kan tillade os at brænde af, hvis 2 graders målet skal kunne opfyldes.

“En politik, hvor man på den ene side siger, at man vil afvikle brugen af fossile brændsler, mens man samtidig vil forøge produktion og eksport af fossile brændsler, er ikke troværdig.”

Det bør være rige industrilande som Danmark, som nu skal holde igen og lade ny olie og gas forblive i undergrunden. Den danske regering - med verdens nok mest ambitiøse klima- og energimålsætninger om helt at udfase brugen af fossile brændsler i el- og varmesektoren i 2035 og i 2050 også i transportsektoren - bør også her lægge sig i front.

En politik, hvor man på den ene side siger, at man vil afvikle brugen af fossile brændsler, mens man samtidig vil forøge produktion og eksport af fossile brændsler, er ikke troværdig. Derfor bør den danske regering bringe denne disharmoni til ophør ved ikke at give yderligere licenser til at efterforske efter ny olie og gas i den danske del af Nordsøen og til ikke at give tilladelser til EOR med injektion af CO₂ i eksisterende felter.

Miljøpåvirkningerne fra de eksisterende danske olie/gas-aktiviteter i Nordsøen er allerede alvorlige og øgede aktiviteter vil bl.a. kunne påvirke tilstanden i de tilgrænsende Natura 2000-områder på uacceptabel vis. Derfor bør regeringen også af miljømæssige grunde vælge det ”0-alternativ”, som ”med stor sandsynlighed vil have en positiv påvirkning af miljøet”, som man selv skriver.

Fodslæbende klimaforhandlinger – Danmark må skubbe EU frem

Af Troels Dam Christensen, koordinator, 92-gruppen

For nyligt overskred verden en ildevarslede grænse. En målestation på Hawaii målte for første gang mængden af CO₂ i atmosfæren til at være 400 ppm (parts per million). Sidste gang det skete, er sandsynligvis flere millioner år siden. Da var jorden flere grader varmere end i dag og vandstanden i størrelsesordenen 10-40

meter højere. Og den gang skete ændringerne over meget længere tidsperioder end med de menneskeskabte ændringer i dag. I sandhed ildevarslede.

I denne uge starter to ugers forhandlinger under klimakonventionen i Bonn. Vigtige forhandlinger, men intet tyder på, at de vil bringe tilstrækkelige fremskridt i det store

billede. Det er ikke FN's skyld, det er de fodslæbende regeringers skyld. Forhandlerne arbejder på en ny global klimaafgørelse, der skal være færdig i 2015, men først træde i kraft i 2020. Dette er alt for sent.

“I denne uge starter to ugers forhandlinger under klimakonventionen [...] men intet tyder på, at de vil bringe tilstrækkelige fremskridt [...]”

Og på nuværende tidspunkt er der ikke megen optimisme ift. en ny aftales slagkraft, for USA vil jo stadig ikke rigtig være med, mange af de andre rige lande løber fra deres ansvar, og vækstøkonomierne mener, de først skal have ret til mere vækst. Selv EU – den selv-erklærede klimafrentløber – har alvorlige problemer med ambitionsniveauet.

For nylig foreslog EU Kommissionen et nyt reduktionsmål for EU i 2030 på 40%. Det nuværende for 2020 er på 20%. Begge et godt stykke under, hvad videnskaben tidligere har vurderet, er nødvendig nemlig 25-40% i 2020 for alle de rige lande.

Nu er det EU, der skal stoppe madbenzin

Af Alexander Ege, politisk rådgiver, Mellemfolkeligt Samvirke

Prøv at forestille dig, at du, i forsøget på at gøre noget ved klimaforandringerne, kom til at indføre en politik, der betød, at fattige mennesker mistede retten og adgangen til deres jord, at fødevarer blev brugt til brændstof fremfor til at brødføde verdens fattige og generelt var med til at drive priserne på fødevarer op. Du havde måske ikke forestillet dig, at den politik, som du indførte med gode intentioner, ville have alle disse dårlige konsekvenser. Men det ved du nu. Og derudover får du at vide, at den førte politik har minimal effekt i forhold til at afværge klimaforandringerne. Så er det logiske vel at få ændret den politik?

Det er mere eller mindre den situation EU står i lige nu. I 2009 blev to direktiver vedtaget, der tilsammen reelt set udgør EU's biobrændstofpolitik. Direktiverne fastslår, at transportsektoren skal bruge 10% vedvarende energi i 2020. 9 ud af disse 10

Og meget tyder på, at FN's klimapanel i september vil vurdere, at selv det nu er for lidt. På klimafinansieringen går det ikke bedre. EU har tilsyneladende opgivet at komme op med et fælles tal for den lovede klimafinansiering for perioden fra 2013.

Dette på trods af, at fællesskabet havde et sådant for 2010-2012 – og har tiltrådt et globalt mål for 2020. Et markant tilbageskridt fra EU's side.

“Selv EU – den selverklærede klimafrentløber – har alvorlige problemer med ambitionsniveauet.”

På denne dystre baggrund er Danmarks rolle afgørende. Vi er et af de få lande, der for tiden har et ansvarligt klimamål og kan vise andre lande, at grøn omstilling og fortsat velstand faktisk kan lade sig gøre. På den internationale scene må Danmark nu kaste alle kræfter ind for at ændre ikke mindst EU's vaklende klimapolitik.

procent vil blive opfyldt med 1. generations biobrændstoffer produceret på fødevarer. Det er det, vi i Mellemfolkeligt Samvirke kalder madbenzin. EU har dermed skabt incitament for virksomheder til at gå på jagt efter jord i udviklingslande - det kræver nemlig meget plads at producere biobrændstof, mere end vi har i EU.

“Første skridt er, at erkende man har et problem – det skridt har EU taget. Næste skridt er at få gjort noget ved det.”

Denne jordjagt er desværre ikke noget, der kommer de fattigste til gode, tværtimod er der mange eksempler på, at de mister deres eksistensgrundlag, når de internationale firmaer gør deres indtog.

Heldigvis har EU muligheden for at rette op på disse forhold. De to direktiver er nemlig under revision. Så i disse dage er EU's

regeringer, Rådet, og Europaparlamentet i gang med at blive internt enige om, hvordan en sådan revision skal se ud. Det eneste ansvarlige ville være, at indsætte et loft i begge direktiver over hvor meget 1. generations biobrændstof der må bruges, med henblik på at få det faset helt ud. Derudover er der et stort behov for at få inkluderet de indirekte arealanvendelser

(ILUC), i vurderingen af hvilke bio-brændstoffer man bruger. Danmark, med klima- og energiminister Martin Lidegaard i spidsen, kæmper heldigvis for disse sager. Første skridt er, at erkende man har et problem – det skridt har EU taget. Næste skridt er at få gjort noget ved det. Nu er det EU, der skal stoppe madbenzin.

EU kaster lys på kulsort branche

Af Mads Philipsen, politikmedarbejder, IBIS

Olie-, skovnings-, og mineselskaber har længe været kendt som en branche, der er ekstremt aggressiv i forhold til skatte-spekulation og ofte involveret i korrupsionsskandaler. Milliarder af dollars bliver tjent på udvinding i udviklingslande og kanaliseret til skattely udenfor de lokale skattemyndigheders rækkevidde. Enten af virksomhederne selv eller af korrupte politikere, der sikrer sig en del af overskuddet fra udvindingen af naturressourcer. I begge tilfælde sker det på bekostning af civilbefolkningens rettigheder til uddannelse, sundhed og forbedrede levevilkår. Men det har EU nu taget de første skridt for at sætte en stopper for.

“Milliarder af dollars bliver tjent på udvinding i udviklingslande og kanaliseret til skattely udenfor de lokale skattemyndigheders rækkevidde”

EU-parlamentet og Ministerrådet er netop nået til enighed om at stramme kontrollen med udvindingsindustriens skattebetalinger. Nu skal alle europæiske udvindings-selskaber offentliggøre, hvor meget de betaler i skat til regeringer verden over. På den måde bliver det muligt at se, hvad selskaberne betaler i skat for hver mine, skovområde eller boring, de kontrollerer. Når virksomhederne offentliggør, hvor meget de betaler i skat, kan civilsamfundet se, om politikerne bruger pengene på

velfærd, eller om de stikker dem i deres egen lomme.

“EITI beskytter civilbefolkninger globalt, og derfor er det også helt afgørende, at Danmark tager aktiv del i det frivillige initiativ og sætter en progressiv dagsorden.”

Europa går således forrest i kampen mod korrupsion i udvindingsindustrien. Men der er også brug for globale initiativer, der kan supplere den regionale lovgivning. Her kan den danske regering spille en væsentlig rolle. "Extractive Industries Transparency Initiative" (EITI) er et initiativ, der forener selskaber, regeringer og civilsamfund og skaber nationale og globale platforme, der kan sikre øget gennemsigtighed i udvindingsindustrien. EITI beskytter civilbefolkninger globalt, og derfor er det også helt afgørende, at Danmark tager aktiv del i det frivillige initiativ og sætter en progressiv dagsorden.

Mærsk er allerede medlem af EITI og Grønland har anmodet Danmark om at implementere EITI. Med den nye EU-lovgivning godt på plads ser vi frem til, at regeringen følger USA og Norges eksempel og tager det fulde skridt ind i EITI. Det kan hjælpe til at bekæmpe korrupsion globalt, mens kampen mod den kommercielle kapitalflugt for nu er udskudt til andre processer.

Rapport fra FN's højniveaupanel om Post-2015 – ikke dybdegående nok

Af Christine Jacobsen Mulvad, 92-gruppen

Den 30. maj præsenterede FN's Højniveaupanel den længe ventede rapport med anbefalinger til Post-2015 dagsordenen til FN's generalsekretær. I månederne op til rapporten har der været mange spekulationer om, hvad rapporten ville indeholde og hvor meget indflydelse, den ville få i diskussionerne om nye udviklingsmål efter 2015. En af bekymringerne har været, i hvor høj grad og hvordan bæredygtig udvikling ville blive vægtet.

Rapporten har faktisk bæredygtig udvikling som et centralt emne blandt de fem indledende temaer eller de såkaldte *transformative shifts*, og det er godt. Den har desuden et vigtigt fokus på udryddelse af sult og fattigdom. Men at dømme efter kommentarer fra ledende civilsamfundsaktører, er det dog begrænset med nytænkningen og dybden i rapporten.

"[...] den private sektor skal tænkes med i forbindelse med at skabe global bæredygtig udvikling, men det kan ikke kun ske ved positive incitamenter og appeller fra regeringernes side."

Det fremgår ikke særligt tydeligt, at en global bæredygtig udvikling også kræver en

omstilling i vores ressourceforbrug og livsstil i de rige lande, hvis alle mennesker på jorden skal have lige muligheder for udvikling indenfor jordens bæreevne.

Rapporten har meget fokus på den private sektors rolle. På den måde afspejler rapporten den dominerende trend, vi ser i disse år, hvor regeringer i høj grad peger på virksomhederne og den private sektor, som dem der må være med til at løse verdens problemer, nu da regeringerne ikke kan eller har viljen.

Der er ingen tvivl om, at den private sektor skal tænkes med i forbindelse med at skabe global bæredygtig udvikling, men det kan ikke kun ske ved positive incitamenter og appeller fra regeringernes side.

Regeringerne må erkende, at det stadig er deres ansvar, at etablere de nødvendige politiske mål og rammebetingelser, herunder lovgivning og regulering, som gør at den private sektor reelt fremmer bæredygtig udvikling og ikke det modsatte. Her halter rapporten alvorligt.

Så der må graves dybere, end den nye rapport gør, hvis der skal skabes en bæredygtig og retfærdig udvikling for alle i verden.

Kvinderettigheder og ligestilling på klimadagsordenen i Bonn

Af Janice G Førde, forkvinde, Kvindernes U-landsudvalg

På klimatopmødet COP18 i Doha i november var beslutningen om at fremme ligestilling og kvinders deltagelse i klimakonventionsforhandlingerne en milepæl i arbejdet for at få kvinderettigheder, køn og ligestilling indskrevet i COP18s slutdo-

kument og klimakonventionens (UNFCCC) arbejde. Siden blev *COP18 Gender Decision Working Group* etableret af en gruppe organisationer og NGO-netværk, netop for at sikre udformning og implementering af beslutningen: *Promoting*

gender balance and improving the participation of women in UNFCCC negotiations and in the representation of Parties in bodies established pursuant to the Convention or the Kyoto Protocol, som kort kaldes *COP18 Gender Decision*. Kvindernes U-landsudvalg og KULU partner FEMNET-Mali er medlemmer af arbejdsgruppen.

Beslutningen COP18 Gender Decision fokuserer på kvinders deltagelse i UNFCCC beslutningsprocessen, og er tænkt som et rettighedsbaseret tiltag til integrationen af ligestilling og ligeværd i formulering af klimapolitik og programmer. Samtidigt pålagde den UNFCCC sekretariatet flere opgaver. Dels at indsamle og bruge kønsopdelt statistik - og dels at organisere en

workshop om ligestilling og tilrettelæggelse af kønsbalanceret klimapolitik, som en del af COP19-topmødets officielle dagsorden.

“[...] COP18 Gender Decision fokuserer på kvinders deltagelse i UNFCCC beslutningsprocessen [...]”

Gender decision arbejdsgruppen ser det igangværende UNFCCC forhandlingsmødet i Bonn d. 3.-14. juni som en oplagt lejlighed at igangsætte implementering af COP18 beslutningen og forventer, at en toolkit om kapacitetsopbygning for integration af køn i klimapolitik bliver et af resultaterne.

REDD skal bevare skov på holistisk vis – Danmark bør gå forrest

Af Jens Mattias Clausen, 92-gruppen

Det anslås, at mellem 15 og 20 % af verdens samlede udledning af drivhusgasser skyldes afskovning og skovnedbrydning. En indsats på området er de seneste år blevet identificeret som en forholdsvist lavt-hængende frugt i det globale klimadrivhus, og blev formelt sat på den internationale klimadagsorden ved COP13 på Bali, hvor mekanismen fik navnet REDD (**R**educing **E**missions from **D**eforestation and **F**orest **D**egradation). REDD er fra fødslen af blevet promoveret som en rendyrket klimamekanisme i den forstand, at målsætningen udelukkende er at reducere udledningen af drivhusgasser. Man har med andre ord reduceret forvaltningen af verdens skove til blot at være et spørgsmål om deres evne til at lagre kulstof.

Problemet er bare, at denne meget snævre tilgang slet ikke tager hensyn til de mange funktioner, skove har for især oprindelige og andre skovafhængige folk. Det inde-

bærer også, at REDD går fra at være en mekanisme, der potentielt kan styrke skovbevarelse, og dermed også lokale folks levegrundlag, til i stedet at blive en reel risiko for dem. Erfaringerne fra projekter hidtil har været overvejende negative. Bl.a. har der været eksempler på tvangsflytninger af lokale samfund, ringe eller ikke-eksisterende konsultationsprocesser og en urimelig indskrænkning af lokales adgang til skoven og dens ressourcer.

“[...] det er helt fundamentalt, at Danmark går forrest i kampen for at sikre, at REDD antager en mere holistisk tilgang til skovbevarelse”

Ved de sidste klimaforhandlinger i Doha blev de såkaldte *non-carbon benefits* for første gang sat på den formelle dagsorden for REDD. Disse gevinster kan eksempelvis være jordrettigheder til oprindelige og andre skovafhængige folk, retfærdig overskuds-

deling af REDD-pengene, biodiversitetsbevarelse og lignende. Det repræsenterer et mulighedsvindue, og det er derfor helt fundamentalt, at Danmark går forrest i kampen for at sikre, at REDD antager en mere holistisk tilgang til skovbevarelse. Ved at arbejde for, at REDD-betalingen også skal afhænge af leveringen af non-carbon benefits, har Danmark en mulighed

for igen at promovere sig som et af de førende lande, når det kommer til oprindelige og andre skovafhængige folks rettigheder.

FN climateknologicerter på dansk jord - et godt værtskab ønskes

Gunnar Boye Olesen, VedvarendeEnergi

Som et lille men meget konkret resultat af de globale klimaforhandlinger bliver der i år etableret et climateknologicerter og netværk (kendt som CTCN, Climate Technology Center and Network).

På klimakonventionsmødet, COP18 i december blev det besluttet, at UNEP skal være vært for centret, og en række frivillige bidrag fra bl.a. EU sikrede midler til opstart. UNEP har siden besluttet at placere centret i den nye FN-bygning "UNCITY" på Nordhavnen i København, bl.a. på baggrund af et væsentligt dansk bidrag til center og netværk. Dermed kunne CTCN's "Advisory Board" holde sit første møde 14-15. maj i de nye lokaler i UNCITY, hvor undertegnede deltog som observatør.

"[...] det er vigtigt, at Danmark er en god vært med forståelse for, at climateknologi er mange ting lige fra vindmøller til oprindelige folks erfaringer med at klare tørkeperioder."

Der er nu ved at blive fundet en leder for centret, hvorefter centrets personale skal hyres, og netværket skal organiseres. Der er allerede aftaler med en række videnscentre, som skal inddrages i arbejdet.

Arbejdet vil bestå af at behandle udviklingslandenes ønsker om climateknologi.

En udpeget person i hvert land skal sende landets ønsker til centret, der så skal sende ønskerne til et relevant videnscenter, der fremskaffer den ønskede viden m.m. Centret kan også svare selv, hvis UNEP allerede har de ønskede informationer. Danmark har som vært ikke direkte indflydelse på centret, og sidder heller ikke i Advisory Board. Alligevel er det vigtigt, at Danmark er en god vært med forståelse for, at climateknologi er mange ting lige fra vindmøller til oprindelige folks erfaringer med at klare tørkeperioder. Der er også mange tilgange til den teknologioverførsel, som centret og netværket skal levere. Fra en simpel leverance af en løsning, til den hjælp til at opbygge egen kapacitet til teknologiuudvikling, som Venezuelas efterlyste på det første Advisory Board møde. Og fra miljøorganisationerne er der et klart ønske om, at løsningerne skal være miljømæssigt forsvarlige, da både ulande og videnscentre arbejder med mange teknologier, som centret bør holde sig lang væk fra, fra atomkraft over gensplejsede planter til geoengineering.

Centrets hjemmeside er ind til videre <http://www.unep.org/climatechange/ctcn/>

Bæredygtig ungdom

Af Lars Myrthu-Nielsen, daglig leder i Øko-net

En ny folkeoplysende forening stiftes på Grundlovsdag 2013. Det er en ungdomsorganisation til Øko-net. Med det formål at skabe en platform og et engagement for de unge i bæredygtighedsarbejdet. Øko-net har vurderet, at der mangler en sådan overlevering og indsats.

“Der er meget at lære og forstå, hvis den kultur og metode, som folkeoplysningen rummer, skal overleveres og leve videre i de nye generationer. “

Den 22. april deltog undertegnede og Kristine Bølge fra initiativgruppen i den nye organisation i kulturminister Marianne Jelveds Folkeoplysnings Dag. Det blev til den første direkte uddannelsesdag i at skabe og etablere en grøn ungdomsorganisation i den folkeoplysende verden – og her må man sige, at Kristine blev den yngste blandt de ca. 100 deltagere – men måske også den, der fik udvekslet flest ord med ministeren!

Der er meget at lære og forstå, hvis den kultur og metode, som folkeoplysningen rummer, skal overleveres og leve videre i de nye generationer. Og skal den bruges til at sikre bæredygtigheden, skal der virkelig til at ske noget. For eksempel kom vi frem til en 9. vision i tillæg til de otte visioner for folkeoplysningen som folkelig bevægelse: ”Folkeoplysningen skal bidrage med viden, indsigt og handling for en bæredygtig omstilling” (den korte) eller ”Folkeoplysningen skal bidrage med debat, viden og indsigt for at udvikle Uddannelse for Bæredygtig Udvikling - opdraget til alle uddannelser, lanceret i Agenda 21-deklarationen (kap. 36) fra 1992

(den såkaldte FN Rio-proces for bæredygtig udvikling)” (den lange).

Programpunkterne for den nye organisation, der vil samarbejde med Øko-net og have sekretariatsfællesskab, er:

1. Krav om Uddannelse for Bæredygtig Udvikling (UBU) ind i alle uddannelser
2. Skabe et grønt overblik som redskab for UBU (ny internetportal på trapperne)
3. Bakke op om og giver fornyet energi og debat til de mange bæredygtige manifeste, deklamationer, anbefalinger og appeller der allerede er formuleret gennem årene
4. Arbejde for at bæredygtig udvikling skal indskrives i Grundloven (grundlæggende kendskab til Rio-processen)
5. Kendskab til WWOOF Danmark/International (alternativt rejse-netværk)
6. Støtte op om folkeoplysningen omkring Skifergas i Danmark og lign.
7. Etablering af netværk og laug for mælkesyregerede grøntsager og folkesundhed!
8. Udvikling af en grøn og bæredygtig folkeoplysning i Danmark

ARRANGEMENTER

Torsdag d. 13. juni 2013 kl. 20.10-21.10 i Folkeoplysnings Telt ved Folkemødet på Bornholm.

Kan klimadebatten genoplives?

Hvordan kan vi skabe en folkelig bevægelse for de nødvendige løsninger af klimakrisen?

Kan klimadebatten genoplives - eller døde debatten endegyldigt med det resultatløse topmøde i København? Det diskuterer klimakommissær Connie Hedegaard med frilandspraktikeren Steen Møller og publikum.

Deltagere: Connie Hedegaard, EU-kommissær + Steen Møller, Friland
Arrangør: Dansk Folkeoplysnings Samråd

Søndag d. 16. juni kl. 10.00-11.00 i Folkeoplysnings Telt ved Folkemødet på Bornholm.

Grønt Overblik - en ny indsats for et bæredygtigt Danmark

Sådan sikrer vi at bæredygtighed når ud til hele Danmark. På GrøntOverblik.dk finder du oplysninger om alt, hvad der rører sig af bæredygtige initiativer i Danmark. Et netværkstilbud til alle, der arbejder for at gøre Danmark grønnere. Præsentation af Grønt Overblik kampagnen og dialog med de fremmødte.

Deltagere: Daglig leder Lars Myrthu-Nielsen og kommunikationsmedarbejder Katrine Vestermark Køber fra Øko-net.

Arrangør: Netværket for økologisk folkeoplysning og praksis / Øko-net

2. tirsdag i måneden kl.17.00 – 19.00 på en cafe i København

Green Drinks København

I over 300 byer verden over mødes folk med interesse for miljø til en månedlig uformel komsammen kaldet Green Drinks. Hensigten er at skabe netværk på tværs af NGO'er, industri, universiteter og andre med interesse for miljø, bæredygtighed og CSR. For mere information: www.greendrinks.org

Pris: Gratis, men tilmelding modtages gerne på: greendrinks.cph@gmail.com
Yderligere oplysninger: kontakt Anders Knudsen på 22 39 01 03

Øko-kalenderen på Øko-info

Nyt om grønne og økologisk arrangementer fra hele landet www.eco-info.dk

Redaktion

Dette nummer af nyhedsbrevet er redigeret af Troels Dam Christensen og Christine Jacobsen Mulvad, 92-gruppen.

Tidligere numre kan ses på www.92grp.dk.

Ønsker du at til- eller afmelde nyhedsbrevet, send en email til:

92-gruppens_nyhedsbrev@92grp.dk

92-gruppen

c/o Care Danmark
Jemtelandsgade 1
2300 København S.
T 35 24 50 90
E 92grp@92grp.dk